

Автор: Левченко Галина Миколаївна,

вчитель початкових класів

Здолбунівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 4

спеціаліст вищої категорії

Інтегрований урок з природознавства і літературного читання

Тема: Птахи, їх охорона.

Мета:

- З'ясувати причини змін у житті птахів.
- Формувати в учнів поняття «перелітні та зимуючі птахи», різносторонні уявлення про тваринний світ.
- Розвивати позитивно-емоційне ставлення до пізнання навколишнього, їхнє мовлення.
- Виховувати бережне ставлення до навколишнього середовища.

Обладнання. Малюнки птахів, ребуси, загадки, виставка книг про птахів, запис голосу птахів, картки з завданнями.

ТЗН. Телевізор, комп'ютер.

Хід уроку

І. Організація класу.

- Дорогі діти, перед тим, як розпочати наш урок відтворіть свій настрій. Я бачу ваш настрій. У когось радість на обличчі, хтось чимось здивований,

бачу також спокій та смуток. Для того ,щоб настрої у всіх дітей став добрим та радісним...

Усміхніться всім навколо:

небу, сонцю, квітам, людям.

І тоді обов'язково

День тобі веселим буде.

- А зараз всі разом скажемо „Я сьогодні кращий, ніж учора!”

II. Хвилинка спостережень.

- Який сьогодні день, число і місяць?

- Який стан неба?

- Чи є опади, вітер?

- Яка температура повітря?

III. Повідомлення теми і мети уроку.

- Хто двічі народжується: вперше – гладеньке, вдруге – пухкеньке, а раз помирає. (Птах).

Летять листки пожовклі і зів'ялі,

Летять до ніг і шумно шелестять.

Затих гайок і верби кучеряві

Пташиним співом вже не гомонять.

- Як з наближенням осені змінюється поведінка птахів?

- І дійсно, у золоті осінні перелітні птахи відлітають у вирій, а ті, що залишаються зимувати, заготовляють надлишки корму: ворони і сойки ховають його в опалому листі, сови й сичі – упійманих гризунів зберігають, а птахи-мандрівники прилітають до нас з півночі зимувати: омелюхи, снігурі, синиці, шишкарі.

Наша мета – розширити уявлення про птахів: чому одні відлітають, інші – залишаються, як поводяться птахи взимку?

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Робота над статтею.

- Що ви знаєте про птахів?

Прочитайте статтю «Птахи».

- Яких птахів називають перелітними?

- Чому вони залишають рідні місця?

- Які птахи відлітають першими?

- Як відлітають птахи?

- Яких птахів називають зимуючими?

- Яка головна ознака птахів?

(На дошці запис)

Комахи - 6 ніг

Птахи - ?

2. Розгадування кросворду. Відгадування загадок.

- А зараз відгадаємо загадки і відгадки запишемо в кросворд.

А) Які ноги заввишки, такий ніс завдовжки. Довгу шию має, рахунок жабам знає. (Журавель).

(Розповідь учнів про журавля. Показ слайдів птаха.)

- Журавель – перелітний чи зимуючий птах? Як журавлі відлітають у теплі краї?

- Пригадайте вірші про журавля.

(Читання вірша учнями з хрестоматії з народознавства).

Б) Б'ється, стука молоток. Поправляє нам садок. (Дятел).

(Показ дятла, повідомлення про птаха).

- Який це птах: перелітний чи зимуючий?

Читання учнем вірша про дятла.

- Чому дятла називають лікарем лісу?

В) Першим я приніс весну,

Розбудив усіх зі сну.

Заспіваю під вікном

Люди звать мене... (Шпаком).

- Який це птах? (Перелітний).

Шпак селиться неподалік від людей, за сніданок з'їдає 50-60 комах.

Г) Жовті груди маю і за день комах стільки з'їдаю, скільки важу сама.
(Синичка).

Розповідь про синичку.

Д). Біла латка,

Чорна латка

По дереву скаче.

(Сорока)

- Який це птах? (зимуючий)

- Що ви знаєте про сороку?

(Розповідь учнів про сороку).

Яку скоромовку знаєте про сороку? (Хором промовляють Хитру сороку...)

-А яку дитячу пісеньку пам'ятаєте про сороку? (Сорока-ворона)

Е)Розгадайте ось цей ребус.

ар (шишкар)

- Що це за птах?

- Чим відрізняється шишкар від інших птахів? (Виводить пташенят взимку).

			ш	п	а	к		
		д	я	т	е	л		
	ж	у	р	а	в	е	л	ь
		ш	и	ш	к	а	р	
с	о	р	о	к	а			
	с	и	н	и	ч	к	а	

- Яке ключове слово вийшло?

3. Асоціативний кущ слова птахи.

- Що для вас означає слово птахи?

4. Фізкультхвилинка.

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Пригадайте і скажіть, хто так промовляє?

- Ку – ку!   Зозуля кує.
- Гу – гу!   Голуб воркоче.
- Ку-ку-рі-ку!   Півень кукурікає.
- А риба?   Мовчить.

2. Слухання голосів птахів.

3. Пригадайте вірші, казки, байки про птахів, які ми читали.

(Відповіді дітей).

4. Робота в групах.

1-ша група. З розсипаних слів скласти і пояснити приказки про птахів.

Голосно пищать синиці – вночі буде мороз

Півень хвоста волочить – на сніг.

2 – га група. Скласти прислів'я про птахів і пояснити їх.

Ластівка день починає, а соловей кінчає.

Краще птиці на сухій гілці, ніж в золотій клітці.

3-тя група. Скласти і розгадати загадки.

5. Складання пам'ятки.

- Доведіть, що птахи – друзі людини.

- Як ми повинні відноситись до пернатих?

Слід усім запам'ятати:

Пташок треба захищати.

Їх оселі не руйнуй,

Краще взимку підгодуй!

(На дошці малюнки. Пам'ятки роздаю дітям).

6. Виступи дітей.

Ніколи не зробимо шкоди

Ми пташці у ріднім краю!

Хай на воді і вгаю

Для нас наші друзі співають.

Ми друзі і вірні, і щирі,

Бо ми бережем повсякчас

Пташок, що літають у вирій,

І тих, що зимують у нас!

V. Підсумок уроку.

Про кого говорили на уроці?

Що нового дізналися?

VI. Домашнє завдання.

Намалювати пташку і підготувати про неї розповідь.